

KRONIKA

Konferencijos

Lilija Duoblienė. Mokymas(is) tarpkultūrinėje visuomenėje: Baltijos šalių mokslininkų susitikimas Södertörno universitete

Netikėtą, bet labai racionalų žingsnį žengė Stockholmo Södertörno universiteto mokslininkai sukviesdami balandžio mėn. 19–20 d. artimiausius kaimynus į „mokslo dirbtuves“ pristatyti savo šalių patirties ir pagrindinių daugiakultūriškumo lauke sprendžiamų problemų. Ne paslaptis – inicijuota ir pradėta įgyvendinti idėja – kurti ir plėsti Baltijos šalių mokslininkų, dirbančių daugiakultūrinių problemų lauke, tinklą.

Pirmasis susitikimas žvalgomasis. Švedijos, Vokietijos, Čekijos, Lietuvos ir Estijos mokslininkai dalijosi patirtimi tirdami šią socialinės įvairovės, dabar jau visoms visuomenėms aktualią, problematiką. Žinoma, keista, kodėl nebuvo taip lengvai pasiekiamų ir gana aktyvių latvių ir lenkų, tačiau dalyvaujančių šalių patirčių įvairovės skleistinė buvo gana plati. Šalių pagrindinės problemos gana skirtingos, bet visos šalys bando tirti kultūrinius stereotipus, švietimo inovacijas ir rasti būdų visuomenei gyventi kuo teisingesnį ir humaniškesnį visų gyventojų atžvilgiu gyvenimą. Čekų Masaryko universiteto atstovas Petr Cap pristatė neadekvačiai šalyje sprendžiamą romų klausimą – didžiulė visuomenės neapykanta ir gimstantis radikalusis nacionalizmas visuose ugdymo sluoksniuose, o ypač mokytojų tarpe. Vo-

kietijos du skausmingus laukus atskleidė skirtingų Berlyno universitetų mokslininkės – Christina Avazi iš Freie universiteto ir Netwig-Gesemann, Iris iš Alice Salomon taikomųjų mokslų universiteto. Tai skirtingus ugdymo lygius apimančios tyrimų sritys: iraniečių studijos ir vėlesnė jų integracija Vokietijoje bei neįgaliųjų integracija nuo pat darželio. Dėl iraniečių keliamas panašus kaip ir dėl emigruojančių lietuvių klausimas – sugrįžti ar likti?, o atskleidžiant neįgaliųjų įtrauktį parodytas ypač humaniškas ir daug gerų emocijų suteikiantis video pavyzdys. Juoba, kai tas fizinę ir psichinę negalią turintis asmuo yra dar ir kitos tautybės – tėvų paliktas mažasis italas. Švedai pristatė didesnę problemų spektrą – nuo socialinio gyvenimo ir švietimo „medializavimo“ (anot pranešėjo Michael Forsman, tai naujas pradedamas vartoti terminas), kai labai svarbu aiškinti medijų veikimo principus ir žinutės konstravimo psichologiją, iki gyvenimo tarp teritorijoje (kaip pasakojo Jenny Berglund, kai kurios mokyklos yra teritorinių ribų mokyklos, savitai formuojančios mokinių mąstymą ir vertybes). Tačiau labiausiai švedų pristatymai (jų buvo bent penki, visi Södertörno universiteto) pasižymėjo polinkiu į fenomenologinį

ugdymą, kai vaikai mokomi artimiausioje aplinkoje jaustis ir veikti ne instrumentiškai-pragmatiškai, o fenomenologiškai-ekologiškai. Tam yra rengiami mokytojai, kurie orientuoti ne tik į Aristotelio apibrėžtą *phronesis*, bet ir į *praxis* (tai plėtotą Joannos Bornemark pranešime ir iš dalies Beatriz Lindqvist pranešime), be to, gerai išmanantys ugdymo alternatyvas ir filosofinio mąstymo bei dialogo reikšmę (Lizos Haglund keliamos idėjos). Estės – Tartu universiteto mokslininkės pristatė vertybių ugdymo ir moksleivių požiūrio į religinę įvairovę (Olga Schilajev) bei kitą jau švedų iki jų aptartą aktualiją – medijų pavojus ugdant (Andra Siibak) tyrimus. Lietuvą reprezentavusi šio teksto autorė apžvelgė Lietuvos nacionalinio švietimo ir kultūrinės transmisijos situaciją pristatydama empirinį mokslininkų grupių tyrimą, finansuotą LMT.

Įdomu, kad šioje mokslininkų programoje Lietuvai, kuriai atstovavo šio teksto autorė, buvo suteikta gana daug dėmesio, leidžiant pradėti susitikimą, rodomas susidomėjimas Lietuvos tyrimais. Kodėl –

sunku pasakyti. Gal todėl, kad dauguma susirinkusiųjų – jaunesnės kartos mokslininkai, todėl natūralu, kad vyresniems mokslo srityje randama pagarbesnė lyderio vieta, o gal todėl, kad Lietuvos mokslininkai apskritai kelia profesinį pasitikėjimą, o gal tai – aktyvios renginio organizatorės Christine Farhan planas. Tegul tai lieka neatskleista, bet malonia impresija. Kitais metais numatyta tęsti susitikimus, perkeltiant juos į Vokietiją ir suteikiant tinklui aiškesnę struktūrą ir darbinis Baltijos tinklo orientyrus.

Atrodo, atsidūrėme pačiu laiku tinkamoje vietoje. Tokius Baltijos regiono tinklus yra įprasta Švedijoje kurti skirtingose mokslo srityse ir šakose. Panašaus pobūdžio regioninius tinklus kuria čekai su lenkais ir slovakais. O mes esame kur kas pasyvesni, dažniau dairomės labai toli į vakarus ar užatlantę, pamiršdami artimesnius kaimynus, kurie ne tik leidžia pajusti kultūrinį bendrumą, bet ir sužinoti visiškai skirtingas, specifines tų šalių lokalias aktualijas. Ir ne tik sužinoti, bet ir spręsti tai, ko neišsprendžia nacionalinės politikos projektuotojai, kūrėjai, įgyvendintojai.